

Джерела доказів в господарському процесі та їх характеристика

Федір Цибін

магістр Право група Пр-22-зм,

ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,

e-mail: tsybinfv@krok.edu.ua

В господарському процесі докази є вирішальним елементом для підтвердження або спростування стверджень сторін. Вибір джерел доказів залежить від конкретних обставин справи.

Збереження актуальності доказів сприяє об'єктивному судовому процесу. Уникнення застарілих доказів допомагає зберегти цілісність судового розгляду та забезпечити вирішення справи на основі свіжої інформації. Усвідомлення актуальності доказів та їх відповідна презентація сприяють справедливому та об'єктивному господарському судовому процесу. Ретельне уникнення застарілих чи неактуальних доказів допомагає зберегти цілісність судового розгляду та гарантує, що справа вирішується на основі актуальної інформації.

Таким чином, докази у господарському судочинстві виступають як основний стовп правосуддя, що визначає точність та справедливість судового рішення. Успішне розглядання справи у суді ґрунтується на правильному розумінні, інтерпретації та використанні доказів всіма учасниками судового процесу на усіх його етапах.

Об'єктом даної теми є господарський судовий процес, а предметом дослідження є джерела доказів, які використовуються в цьому процесі.

Метою дослідження є: аналіз звідки і які докази можуть бути використані в господарському судочинстві, а також вивчення їхньої ролі та значення в контексті вирішення господарських спорів та судових процедур. (перефразуй трохи).

Методи дослідження. загальнонаукові й спеціальні методи. У процесі дослідження використовувалися наступні методи наукового пізнання: історичний, діалектичний, порівняльно-правовий, логічний, формально-логічний та метод аналізу.

Багато вчених, включаючи: Б.С. Белкіна, П.С. Борцевич, І.В. Булгакова, В.В. Молчанова, М.К. Треушнікова, Писаренко О. В. , І.Й. Петрик., М.В. Руденко, Т.В. Степанової, В.В. Сухонос, В.Д. Чернадчука, В.М. Чернега, В.С. Щербини та Л.М. Ніколенко, провели дослідження, що широко обговорює питання, пов'язані з джерелами доказів в господарському судочинстві.

Доказовий процес у судочинстві є невід'ємною частиною вирішення справ та захисту прав людей в разі їх порушення чи оспорення. Цей процес включає поняття доказів, обов'язок їх представлення сторонами, допустимість відповідно до законодавства, значення та форми доказів. Важливою метою є переконання суду в обґрунтованості тверджень та сприяння об'єктивному ухваленню рішення.

Зокрема, докази у господарському процесі включають різні джерела інформації, такі як документи, свідчення свідків, експертні висновки тощо. Сторони мають обов'язок представити докази для підтвердження своїх

тверджень, але суд також може збирати та оцінювати докази. Важливо, щоб докази відповідали законодавству, оскільки незаконно отримані докази можуть бути відхилені. Кожен доказ має своє кількісне та якісне значення, яке суд оцінює. Сторони також можуть вимагати виключення певних доказів або відмовитися від їх використання для захисту своїх прав. Питання предмету доказування є важливим аспектом судового процесу та вимагає ретельного розгляду та визначення [1]. Господарсько- процесуальний кодекс України дійсно не надає чіткого визначення або пояснення щодо поняття «предмет доказування». Це може створювати певні труднощі у практиці розгляду судових справ.

Треба зазначити, що докази - це фактичні дані чи аргументи для підтвердження чи спростування твердження. Вони є основою доказування. Логічні зв'язки між доказами та доказуванням базуються на використанні логіки. Докази надають матеріал для доказування, а процес доказування включає логічні кроки для підтвердження правильності твердження. Важливо, що систематичний підхід, який використовує логічні аргументи та методи, є ключовим для обох понять. Докази надають фактичну базу, а доказування включає логічні операції, щоб раціонально довести твердження.

В правовій сфері ключово відрізнити «докази» від «засобів доказування». Докази - це фактичні дані у справі, а засоби доказування - методи для підтвердження цих фактів перед судом. Норми, які регулюють використання засобів доказування, важливі для уніфікації та чіткості в судовому процесі. Під час вирішення судових спорів, потрібно враховувати їхні види (прямі, виключні тощо), відображаючи їхню сутність для справи [2, с. 187-189].

В господарському процесі використання доказів може стикається з різними проблемами, які впливають на об'єктивність, надійність та справедливість судового розгляду.

Залежно від конкретної ситуації, ці проблеми можуть виникати в різних варіаціях та мають свої власні особливості. Забезпечення доказів у господарському процесі вимагає уважної уваги до всіх цих аспектів та дотримання відповідних правил і нормативів для забезпечення справедливого та об'єктивного судового розгляду.

У господарському процесі існують серйозні проблеми, які стосуються отримання та використання доказів. Однією з головних проблем, пов'язаних з отриманням доказів, є відсутність доказів. Це може статися, коли докази були втрачені або знищені, або коли їх зовсім не існує. Недоступність доказів ускладнює процес розгляду справи і може призвести до неправильного прийняття рішення. Тому вельми важливо приділяти належну увагу забезпеченню надійності та безпеки доказів, а також встановлювати ефективний контроль за їхнім зберіганням та використанням [3].

Ще однією значущою проблемою, пов'язаною з отриманням доказів, є недостатня достовірність доказів. Ця недостовірність може виникнути через помилки у зборі та обробці доказів або використання ненадійних джерел. Для забезпечення високої достовірності доказів важливо дотримуватися вимог

законодавства щодо збору, обробки та зберігання доказів.

Ці обставини ускладнюють проведення швидкого та ефективного судочинства. Недосконалість законодавства у відношенні збирання, вилучення, дослідження та оцінки електронних доказів гальмує процес судового розгляду, особливо з точки зору проведення повного та об'єктивного дослідження цих об'єктів для захисту законних прав та інтересів громадян, які захищаються законом.

Рекомендації щодо доказів в господарському процесі можуть включати наступні аспекти, які допоможуть підвищити ефективність та об'єктивність судового розгляду [4, с. 75-76]:

1. Сторони мають дотримуватися всіх вимог та процедур щодо збору та представлення доказів, встановлених законом і судовими правилами.

2. Сторони мають прагнути надати докази, які є найбільш достовірними та автентичними. Це може включати перевірку джерел і збереження цілісності документів та інших матеріалів.

Згідно з вищевикладеним, докази в господарському процесі – це інформація, факти, документи, свідчення та інші джерела, які використовуються для підтвердження чи спростування фактів або тверджень, що виникають в господарському судовому процесі. Ефективне використання та управління доказами в господарському процесі вимагає дотримання нормативних вимог, чесності та стратегічного підходу сторін до представлення доказів перед судом.

Список використаних джерел

1. Бринцев О. В. Про особливості запровадження принципу формальної істини у вітчизняному господарському процесі. URL: <https://hr.arbitr.gov.ua/sud5023/publication/88523/> (дата звернення: 03.11.2023).
2. Бабенко В. В. Актуальні проблеми доказування в господарському процесі. Вісник господарського судочинства. 2015. №2. С. 186-193.
3. Кривецький О. Новий Господарський процесуальний кодекс: переваги і недоліки. Інформаційно-правовий портал «Поради юристу». URL: <https://porady.org.ua/novii-gospodarskii-procesualnii-kodeks-perevagi-i-nedoliki> (дата звернення: 03.10.2023).
4. Марченко Н. В. Докази в господарському процесі: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2017. Вип. 1. С. 70-77.